

Förordning om fiskemöjligheter i Nordostatlanten

2023/24:FPM20

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

2023-11-28

Dokumentbeteckning

COM(2023) 587

Förslag till RÅDETS FÖRORDNING om fastställande för 2024, 2025 och 2026 av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd i unionens vatten och, för unionsfiskefartyg, i vissa andra vatten och om ändring av förordning (EU) 2023/194 vad gäller djuphavsbestånd

Sammanfattning

Begränsningar av fångst och fiskeansträngning fastställs årligen genom olika förordningar bland annat i förordningen om fiskemöjligheter i Nordostatlanten och i vissa vatten utanför EU. Politisk överenskommelse om denna förordning äger i regel rum på jordbruks- och fiskerådsmötet i december. Förslaget till förordning täcker dels de bestånd i EU:s vatten i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt för vilka unionen autonomt fattar beslut om nyttjandenivån, dels fiskemöjligheter utanför EU som förhandlas fram i samråd med tredjeländer eller inom ramen för regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Liksom tidigare år saknas än så länge angivna fångstnivåer för de bestånd som delas med tredje länder för vilka konsultationer pågår under hösten. Sedan Storbritanniens utträde ur unionen utgör dessa en majoritet av de fiskemöjligheter som ingår i förordningen. Förordningen omfattar också ett antal djuphavsarter för vilka fångstnivåerna föreslås gälla i tre år i syfte att återspegla den vetenskapliga rådgivningen för dessa bestånd. Förordningen har sedan 2019 även innehållit en tre månaders stängningsperiod för ålfiske i kustvatten i Nordostatlanten och i Östersjön som under 2023 utvidgades till sex månader. För 2024 föreslår kommissionen att nuvarande längd på stängningsperioderna ska ligga fast med skillnaden att Östersjöländerna föreslås enas om en och samma period alternativt införas mellan augusti – januari. Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den

gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och anser att kommissionen ska sträva efter dessa mål i konsultationer med tredje länder. För att uppnå detta anser regeringen att förvaltningsplaner är viktiga verktyg och att det är viktigt att fortsätta arbetet med att se över de planer som är inaktuella och upprätta nya planer för de bestånd som saknar dem. Vad gäller år förordar regeringen att EU:s ålförordning ses över som helhet eftersom förordningen täcker in hela ålens utbredningsområde, livsstadier och annan mänsklig påverkan på beståndet. Regeringen stödjer att stängningsperioden för ål harmoniseras med övriga medlemsstater i Östersjön och med angränsande havsområden för att maximera ålens möjlighet att vandra till Sargassohavet utan att fiskas upp på vägen. Ansvaret för att bevara ålen behöver fördelas jämnt bland medlemsstaterna och ge jämlika förutsättningar för ett framtida hållbart ålfiske.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Begränsningar av fångst och fiskeansträngning fastställs årligen genom olika förordningar bland annat i förordningen om fiskemöjligheter i Nordostatlantens och i vissa vatten utanför EU. Kommissionen presenterade den 25 oktober 2023 ett förslag till reglering av fiskemöjligheter för 2024 för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i unionens vatten och, för unionsfartyg i vissa vatten utanför unionen samt för vissa djuphavsarter för 2024–2026. Förslaget följer de principer som fastställts i grundförordningen för den gemensamma fiskeripolitiken (EU) nr 1380/2013 samt kommissionens årliga policymeddelande KOM (2023) 303 från 14 juni 2023 vad gäller fastställande av maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter samt associerade åtgärder för 2024 och för vissa djuphavsarter för 2024–2026.

1.2 Förslagets innehåll

Sedan Storbritanniens utträde ur unionen förvaltas en majoritet av bestånden i Nordostatlantens gemensamt med tredje länder. Runt 100 fiskbestånd förvaltas mellan EU och Storbritannien och ytterligare tio bestånd mellan EU, Norge, UK och övriga kuststater i Nordostatlantens. Dessutom erhåller EU en rad fiskemöjligheter genom s.k. hållbara partnerskapsavtal med tredje länder samt genom regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Fiskemöjligheterna för dessa bestånd är i sin tur uppdelade i ännu fler fångstbegränsningar (TAC) för olika områden och andelar mellan

medlemsländerna dvs. kvoter. Förordningen föregås därför av ett omfattande förhandlingsarbete mellan EU och berörda länder. I avvaktan på förhandlingsresultatet från dessa förhandlingar samt i avvaktan på vetenskaplig rådgivning för vissa bestånd innehåller förordningen ännu så länge endast ett fåtal EU-interna fiskemöjligheter i Kattegatt och i Biscayabukten. För de EU-interna fiskemöjligheterna bygger förslaget på kommissionens årliga policymeddelande KOM (2023) 303 från 14 juni 2023, vilket bland annat innebär att kommissionen grundar sitt förslag på vetenskapliga fångstråd om fiskeridödlighetsnivåer enligt maximal hållbar avkastning (MSY) alternativt de intervall för MSY som fastställts i fleråriga förvaltningsplaner. För bestånd där MSY-råd inte finns att tillgå grundar sig förslagen på försiktighetsansatsen. Med hänsyn till landningsskyldigheten har kommissionen även föreslagit avdrag från kvoterna för de kvantiteter som utgör undantag från landningsskyldigheten. För vissa fiskemöjligheter där Internationella havsforskningsrådet (ICES) rekommenderar att inget fiske bör ske föreslås låga nivåer för att täcka oundvikliga bifångster i kombination med tekniska bevarandeåtgärder för att undvika dessa fångster. För vissa känsliga arter som vissa hajar och rockor föreslås liksom tidigare fångstförbud och att oavsiktliga fångster ska återutsättas. För ål har förordningen sedan ett antal år tillbaka innehållit en tre månaders stängningsperiod som omfattat ålfisket längs kusten samt i mynningar till vattendrag. För 2023 utvidgades perioden till sex månader. Enligt förslagen artikel 12 ska det liksom för 2023 vara förbjudet att bedriva kommersiellt fiske och fritidsfiske efter europeisk ål under en eller flera perioder om minst sex månader och infalla när ålens vandring är som störst. För Östersjön föreslås att berörda medlemsstater, Danmark, Tyskland, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Polen och Sverige ska komma överens om en period för att säkerställa ett konsekvent och effektivt skydd av ål under dess migration från Östersjön till Nordsjön. En sådan överenskommelse ska nås senast den 1 mars 2024. I avsaknad av en överenskommelse ska perioden införas 1 augusti 2024 till 31 januari 2025.

För de fiskemöjligheter som delas med tredje länder och för vilka förhandlingar pågår, ska kommissionen, enligt meddelandet och enligt den gemensamma fiskeripolitiken, sträva efter överenskommelser i linje med de principer som EU tillämpar för de interna bestånden. TAC-nivåer som förhandlas med tredjeländer står än så länge angivna som pro memoria (det vill säga uppgift saknas) i förslaget. Förslaget kommer att kompletteras successivt när överenskommelser om fiskemöjligheter har nåtts med Storbritannien, Norge och övriga kuststater i Nordostatlanten samt inom regionala fiskeriförbund för fångstbegränsningar på internationellt vatten.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa 2023/24:FPM20

Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik är ett fullständigt harmoniserat politikområde.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har inga budgetära konsekvenser för statsbudgeten. Förslaget bedöms inte heller få några nya ekonomiska följder på Europeiska unionens budget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett kostnadseffektivt sätt, förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen som en del av ett hållbart livsmedelssystem samtidigt som det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin, miljö kvalitetsmålen och Agenda 2030.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten. För att uppnå detta anser regeringen att förvaltningsplaner är viktiga verktyg och att det är viktigt att fortsätta arbetet med att se över de planer som är inaktuella och upprätta nya planer för de bestånd som saknar dem.

Regeringen anser att kommissionen också bör verka för den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer i förhandlingar om fiskemöjligheter som delas med tredjeländer.

Regeringen delar bilden att fler insatser krävs för att värna det europeiska ålbeståndet. Eftersom ålens livscykel är lång och komplicerad kräver förvaltningen av ål en långsiktigt hållbar förvaltning. Regeringen förordar därför att EU:s ålförordning ses över som helhet eftersom förordningen täcker in hela ålens utbredningsområde, livsstadier och annan mänsklig

påverkan på beståndet. Dessutom bör kontroll, övervakning, ansvarsfördelning och rapportering inom nationella ålförvaltningsplaner harmoniseras för att säkerställa förordningens genomförande. Regeringen stödjer att stängningsperioden för ål harmoniseras med övriga medlemsstater i Östersjön och med angränsande havsområden för att maximera ålens möjlighet att vandra till Sargassohavet utan att fiskas upp på vägen. Ansvaret för att bevara ålen behöver fördelas jämnt bland medlemsstaterna och ge jämlika förutsättningar för ett framtida hållbart ålfiske.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har lämnat preliminära synpunkter på kommissionens förslag i rådets förberedande organ. En majoritet av medlemsstaterna har bland annat givit uttryck för behovet av att inom de ramar som ställs i den gemensamma fiskeripolitiken undvika alltför stora svängningar i TAC mellan åren. En majoritet av MS har också understrukit vikten av att undvika att fisket stoppas i förtid på grund av att vissa arter som förekommer i ett blandfiske blir för begränsande samt vikten av att mildra negativa socio-ekonomiska konsekvenser.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Regeringen beredde dock yrkesfiskets organisationer, Fiskbranschens riksförbund, Sportfiskarna, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden (WWF), Baltic Waters 2030, Coalition Clean Baltic (CCB) och Fiskesekretariatet (FISHSEC) möjlighet att vid samrådsmöten under september 2023 yttra sig om fastställande av nästa års fiskemöjligheter.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 43.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger att förslaget omfattas av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.1 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig. Kommissionen anger vidare att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Regeringen delar kommissionens bedömning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag till förordning kommer att kompletteras främst med de fiskemöjligheter som förhandlas med tredje länder och fortsätta att diskuteras i rådets förberedande organ under november och december med målsättningen att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 11–12 december 2023.

4.2 Fackuttryck/termer

TAC: Total Allowable Catch; Maximal tillåten fångst

Kvot: Kvoten är den del av TAC som en medlemsstat tilldelats enligt en fast fördelningsnyckel.

MSY: Maximal hållbar avkastning.

ICES: International Council for the Exploration of the Sea/Internationella Havsforskningsrådet